

LA PRESÓ

BREU HISTÒRIA:

L'Edifici que estem estudiant: "la Presó de les Corts" va ser utilitzat com a presó de dones per primera vegada durant la II República. Entra a l'apartat de la [presó de les dones del carrer Reina Amàlia](#) i contesta el següent:

1. Què són les galeres?
2. Quan apareixen les galeres i amb quin objectiu foren creades?
3. Completa la frase següent:

La presó d'Amàlia o.....va ser inaugurada en..... a l'antic .....de.....i de bon començament va allotjar.....Sols amb l'aixecament de ..... al..... restaria reservada per a les ..... La demolició l'any..... va ser documentada per tal de.....

4. Observa les fotografies i imagina't com haurien de viure els homes, les dones i els nens empresonats en aquest lloc i compara'ls amb la visió que es dona a l'apartat del [Correccional General de Dones](#) de les Corts.

En aquest apartat el Director de Serveis Correccionals i de Readaptació de la Generalitat de Catalunya R. Tasis ens explica les seves primeres impressions després de visitar el Correccional de Dones (presó de les Corts)

"En canvi, la meua visita a la presó de dones fou tota una altra cosa. La revolució s'havia preocupat, al capdavant, d'enderrocar la Galera, aquell casalot rònc del carrer d'Amàlia, que sortia com una baluerna imponent i disgraciosa enmig de la ronda de Sant Pau. Com el pati dels Corders veí, en el qual el botxí estrenyia davant d'un públic sàdicament tafaner l'argolla de metall al voltant del coll dels condemnats, la Galera havia desaparegut, després de molts anys de demanar-ho tothom i en tots els tons. Per a instal·lar les recluses, -les preventives i les condemnades-, el Comitè havia creat aquell "Correccional General de Dones" situat en un col·legi de monges confiscat i havia aplicat al vell edifici grandios, situat al capdamunt de les Corts, a tocar de la Diagonal, les seves magnífiques teories.

5. A quina revolució es fa referència en aquest fragment?
6. Subratlla la frase que tracta de l'existència de la Pena de Mort abans de la II República.
7. On i com es feien les execucions dels condemnats i condemnades a mort?
8. Busca a Internet la història de la pena de mort a Espanya intentant resoldre fonamentalment aquestes qüestions:

- Primera legislació documentada sobre la Pena de Mort al nostre país
- Tipus d'execucions
- Períodes de màxima aplicació
- Períodes d'abolició
- Situació actual

9. A quin Comitè es refereix quan comenta que ha creat un Correccional General de Dones (.....) i s'havia aplicat al vell edifici les seves magnífiques teories?....
10. Busca informació sobre Victoria Kent i les reformes que introdueix la legislació de la II República respecte el sistema penitenciari espanyol.
11. Intenta explicar ara a quines teories fa referència R.Tasis.

Fixa't en la seva descripció:

12. Com eren les seves instal·lacions?
13. Quines dependències hi havia?
14. Quines feines podien fer les recluses allà?
15. Quina era la tipologia de preses que ens descriu R. Tasis en aquells primers mesos de funcionament d'aquesta presó? Pots completar-ho amb el testimoni que trobaràs tot seguit de l'Otilia Castellví, presa del POUM

POLITIQUES	TIPUS	CAUSA DE L'EMPRESONAMENT
	ESPIES	
	CARLINES	
	MONGES	
	FEIXISTES	
	CNT	
	POUM	
COMUNES		
	PROSTITUTES	
	GITANES	

	CRIMINALS	
	MORFINO-MANES	
	CAPTAIRES	
	PERVERTIDORES	

16. Aquest col·lectiu de preses tan divers, te alguna relació amb l'esclat de la guerra al juliol de 1936? Explica-ho.

Llegeix ara el testimoni [d'Otilia Castellví](#), militant del POUM que va ser empresonada allà:

17. Com ens descriu els seus primers mesos?
18. Amb qui es relacionava dins la presó i com era la convivència al principi?
19. Quina impressió li causen fins i tot les preses ideològicament oposades?
20. Reprodueix les frases on explica emotivament les relacions de solidaritat que hi havia dins la presó en aquest moments.

Ara busca informació sobre què és el POUM i la CNT i comenta la seva participació en els anomenats "Fets de Maig de 1937". Intenta relacionar-ho amb l'augment de l'entrada de dones a la presó en aquest moment.

1. Llegeix el text d'aquesta mateixa pàgina sobre [les preses del POUM](#) i explica de quina manera empitjoren les condicions a la Presó de Dones de Les Corts a mesura que avança la Guerra Civil.
2. Reflexiona sobre quin tipus de preses i a quina ideologia pertanyien en aquest moment i quins conflictes tenen entre elles.

Resulta interessant comprovar com dins la presó es reproduïxen els conflictes que s'estan donant a l'exterior. Intenta posar-te dins la pell de les recluses i fes la següent activitat:

3. Dividir la classe en grups i busqueu arguments que reflecteixin les diferents visions de les recluses respecte els esdeveniments que s'estan produint a l'exterior....

En el mateix document hi ha un relat molt interessant sobre la vaga de fam d'una

reclusa austríaca del POUM, **Katia Landau**, i la solidaritat que genera entre les seves companyes. Llegeix-lo detingudament i :

4. Relaciona-ho amb els conflictes interns del govern republicà durant la Guerra Civil.
5. Qui era Katia Landau i perquè decideix iniciar una “vaga de fam” ? Per respondre has de llegir el document original reproduït aquí de l’Arxiu Nacional de Catalunya ([clika aquí](#))
6. Després de llegir aquest relat tant impressionant, comenta amb la resta de companys i companyes de classe el significat de les “Vagues de Fam” com acte de protesta . Coneixeu algun acte similar a l’actualitat? Valoreu les seves repercussions individuals i socials.

En aquest mateix apartat tenim un altre document que ens parla del [Concert signat pel Servei Nacional de Presons](#) al 1938:

7. Què determina el Règim franquista en els territoris que va conquerint respecte a la direcció i control de les presons? En mans de qui les deixarà?.
8. Per què creus que el règim franquista delega aquest poder a l’església?
9. Busca quan entren les tropes franquistes a Barcelona i fixa’t des de quan funciona com a presó provincial franquista la de Les Corts.
10. Observa els documents sobre “prisiones atendidas actualmente por religiosas” i fes una gràfica de barres sobre les odres religioses que tenen més presons al seu càrrec.

GRÀFICA : LES PRESONS I LES ODRES RELIGIOSES

COMENTARI I VALORACIÓ DE LA GRÀFICA

11. Busca a Internet *un mapa de les províncies d’Espanya* i representa en ell la distribució provincial de les presons en aquests primers anys del període franquista. A quines Comunitats Autònomes actuals hi havia major concentració de presons? Pots arribar a alguna conclusió?

MAPA SOBRE LA DISTRIBUCIÓ PROVINCIAL DE LES PRESONS A LA POSTGUERRA

COMENTARI I VALORACIÓ DEL MAPA.

En aquest mateix apartat, tenim un altre document que ens parla també d'una part de la història de les presons. Es el que fa referència a les "Hijas de la Caridad de San Vicente de Paúl" ([clika aquí](#))

12. Quina relació tenien amb les presons de dones?
13. Què tenen a veure els "delictes contra la moralitat pública" i les presons de dones?
14. Relaciona-ho amb el paper de la dona en la societat dels segles XVIII- XIX- XX i amb el concepte moral , purità i catòlic de les societats tradicionals europees i espanyola.
15. Per què deixen les presons en mans de religioses?
16. Observa les fotografies. Descriu l'hàbit de les religioses Paulines i busca informació a Internet sobre la importància simbòlica dels "tocados" en el cap de les diferents ordres religioses femenines catòliques com a element distintiu.
17. Reflexiona sobre el fet que les tres religions monoteistes (catòlica, judaica, islàmica) tenen com a principi que les dones portin el cap cobert amb un "tocado". (en el cas de la catòlica, sols queda vigent en relació a les odres religioses)

Llegeix ara l'apartat sobre la Presó de la Trinitat.(clika aquí) . Ens trobem en els últims anys del franquisme. En aquells moments ja havien enderrocat la presó de les Corts i les dones recluses estaven ubicades en un nou recinte: **La Presó de la Trinitat** ([clika aquí](#)).

18. Qui es fa càrrec d'aquesta presó?
19. Quin tipus de preses hi havia durant aquells anys?
20. Llegeix aquest paràgraf sobre la vida a la presó de la Trinitat reproduït en el llibre que es cita més avall i comenta quina relació té amb la repressió i la tortura policial a les comissaries i a les presons franquistes:

“Son monjas (según ellas son señoritas) seglares (...) colaboran en todo lo que pueden con la policía. Han llegado a pasarles papeles. Además si llega una chica con muchas señales de la Jefatura de Policía, la tienen haciendo período todos los días necesarios hasta que se le van la señales: de este modo tienen menos posibilidades de que las vea el médico y pueda hacer una denuncia y de esta forma, tampoco la ven sus compañeras”

21. Quin paper exercien elles davant la policia?
22. Tenien la mateixa relació amb totes les preses?. Per què es diu que tenien una relació classista?
23. Observa les fotografies, llegeix el seu peu de pàgina i dedueix:

- Per qui estava format el “Moviment de Dones Democràtiques”?
- Quines reivindicacions tenien?
- En quin període del franquisme ens trobem ?
- Quin és l'element clau a la fotografia de la presó de la Trinitat?
- Te alguna similitud amb el que havíem vist a la Presó de les Corts?
- Amb quin règim polític torna a canviar la direcció de les presons? A partir de quin any?